

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/35/2015
Identifikačné číslo spisu:	7014200186
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7014200186.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľa: L. L. U., bytom W. X, W., zastúpeného advokátkou JUDr. Danou Danišovou z Košíc, Svätoplukova 15, proti odporkyni: Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ulica 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. novembra 2014, č.k. 2Sd/9/2014-19, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. novembra 2014, č. k. 2Sd/9/2014-19 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporkyne zo dňa 23. januára 2014 č. XXX XXX XXXX X. O náhrade trov konania rozhodol tak, že navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože nebol v konaní úspešný a odporcovi toto právo zo zákona nepatrí. Dôvodil tým, že rozhodnutím zo dňa 23. januára 2014 č. XXX XXX XXXX X bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok v sume 168,30 eur mesačne od 13. júna 2010 podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

O priznanie starobného dôchodku navrhovateľ požiadal žiadosťou o dôchodok spísanou 13. júna 2014. Starobný dôchodok žiadal priznať od 13. júna 2010. V žiadosti poukázal na štúdium na strednej škole od 1. septembra 1970 do 30. júna 1974, štúdium na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove od 1. septembra 1974 do 14. júna 1978, výkon vojenskej služby od 1. septembra 1978 do 30. august 1979, dobu zamestnania v Kovospracujúcom podniku Prešov od 1. augusta 1978 do 31. augusta 1978 a služobný pomer príslušníka Policajného zboru SR od 1. septembra 1979 do 31. december 2009.

Preskúmaným rozhodnutím zo dňa 3. januára 2014 bol žiadateľovi priznaný starobný dôchodok od

13. júna 2010. Suma starobného dôchodku bola určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) 768,59077146 eur mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 605,31719694 eur mesačne. Postup výpočtu starobného dôchodku odporkyňa podrobne uviedla v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Pri výpočte starobného dôchodku postupovala podľa právneho názoru, ktorý bol vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.08.2012 sp. zn. 9So/138/2011. Postup výpočtu výšky starobného dôchodku zo všeobecného systému poberateľov výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z., uvedený v uvádzanom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, si krajský súd osvojil a považoval ho za súladný s Ústavou SR, s článkom 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, ktorý bol vyhlásený v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“) a v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Námitku navrhovateľa, že suma starobného dôchodku má byť určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, vrátane doby služby a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, vyhodnotil krajský súd za nepodstatnú.

O trovách konania krajský súd rozhodol tak, že navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, pretože nebol v konaní úspešný a odporkyni toto právo zo zákona nepatrí.

Navrhovateľ zastúpený advokátkou JUDr. Danou Danišovou podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie žiadajúc rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne žiadal zaviazť odporkyňu k úhrade trov právneho zastúpenia v celkovej výške 145,14 eur. Dôvodil tým, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený a odvoláva sa len na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/138/2011 a 6/2013, čím došlo k zásahu do ústavného práva navrhovateľa o rovnosti. Navrhovateľ sa domáhal spravodlivého posúdenia nároku na hmotné zabezpečenie v starobe, ktorého primeranosť podľa čl. 39 Ústavy SR je závislá aj od toho, či boli zohľadnené všetky zákonom splnené podmienky priznaného nároku na starobný dôchodok.

Poukázal ďalej na preskúmané rozhodnutie a na odôvodnenie rozsudku krajského súdu. Uviedol, že bývalý zamestnávateľ Ministerstvo vnútra SR do roku 2002 (do prijatia novej právnej úpravy) za neho dovádzalo odvody v stanovenej výške do Sociálnej poisťovne. Tieto odvody neboli odvádzané od júla 2002 do obdobia ukončenia služobného pomeru, t.j. osem rokov. V ďalšom poukázal na samotný systém sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov a na organizačnú samostatnosť sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov a jeho nezávislosť na Sociálnej poisťovni. Pre nárok na dávku a jeho výšku sú tak podľa jeho názoru rozhodujúce doba služby v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách a kvalifikovaný služobný plat. Výlučne sa uplatňuje princíp výsluhy, podstatou ktorého je kompenzácia straty alebo zníženia spôsobilosti na výkon služby bez ohľadu na vek. Z uvedeného vyplýva, že tu nie je súbeh dôchodkov z jednej Sociálnej poisťovne, ale dve rozdielne dávky. Mal za to, že výška starobného dôchodku mala správne byť vypočítaná v sume 612,38 eur po zaokrúhlení a mala byť určená ako rozdiel sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia (vrátane doby služby) 768,59077146 eur mesačne a sumy starobného dôchodku zodpovedajúcej obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku 156,21 eur mesačne. Napriek skutočnosti, že navrhovateľ odvádzal povinné odvody do systému sociálneho poistenia, a teda aj Sociálnej poisťovne po dobu viac ako 39 rokov, a osobitne do Sociálnej poisťovne viac ako 31 rokov, odporkyňa pri výpočte starobného dôchodku krátila dobu 31 rokov, čo nenapĺňa podmienku primeranosti, vyplývajúcu z Dohovoru, na ktorý sa odporkyňa odvoláva. V neposlednom rade citoval znenie článku 33 ods. 2 Dohovoru a konštatoval, že v danom prípade nie je podstatná sociálna udalosť, ale odvody poistného. Starobný dôchodok sa poskytuje zo starobného poistenia, ktoré za neho Ministerstvo vnútra odosiela do Sociálnej poisťovne do roku 2002.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň vyhlásenia

rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, ktorý podľa tretej hlavy piatej časti OSP preskúmal na základe opravného prostriedku navrhovateľa rozhodnutie odporkyne z 23. januára 2014, ktorým bol navrhovateľovi priznaný starobného dôchodku od 13. júna 2010 v sume 168,30 eur mesačne.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ bol uvoľnený zo služobného pomeru dňom 31. decembra 2009. Rozhodnutím Ministerstva vnútra SR mu bol priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 2010 v sume 1 381,52 eur mesačne. Pre výpočet výsluhového dôchodku bola menovanému zhodnotená doba trvania služobného pomeru 31 rokov a 129 dní. Základom na výpočet výsluhového dôchodku bol priemerný mesačný služobný plat v ukončenom kalendárnom roku 2009 vo výške 2.302,53 eur.

Pre nárok a výšku výsluhového dôchodku bola menovanému zhodnotená doba:

- výkonu základnej vojenskej služby od 01.09.1978 do 30.8.1979 v I. kat. funkcií,
- služobného pomeru príslušníka PZ od 01.09.1979 do 31.12.1999 v I. kat. funkcií
- od 01.01.2000 do 31.12.2009 v III. kat. funkcií

Žiadosťou spísanou 13. júna 2013 požiadal odporkyňu o priznanie starobného dôchodku od 13. júna 2010. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23. januára 2014 bol žiadateľovi priznaný starobný dôchodok od 13. júna 2010, od ktorého dňa si uplatnil právny nárok na túto dávku, v sume 168,30 eur mesačne.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, ak toto obdobie nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (zákon č. 328/2002 Z. z.).

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie rátane doby služby zaradenej do I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí doba služby zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Doba služby zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. a/ - h/ tohto zákona.

Podľa Čl. 7 ods. 5 a Čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky na zachovanie nárokov od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) je potrebné aplikovať Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ktorý bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 v Zbierke zákonov.

V posudzovanej právnej veci bolo preukázateľne zistené, že žiadateľ o starobný dôchodok dovŕšil dôchodkový vek podľa § 65 ods. 2 a § 274 zákona o sociálnom poistení s použitím § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení dňa 14. septembra 2009. Pretože zároveň získal najmenej 25 rokov obdobia dôchodkového poistenia vrátane doby služby, splnil podmienky nároku na starobný dôchodok v súlade s § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení K tomuto dňu získal 14 258 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 39 rokov 23 dní. Starobný dôchodok bol priznaný na základe podanej

žiadosti od 13. júna 2010. V preskúvanom rozhodnutí, tak ako to správne zistil aj krajský súd, odporkyňa podrobne zdôvodnila postup pri výpočte sumy starobného dôchodku.

Pretože navrhovateľ je poberateľom dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky, ktorá od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení plní funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v sume primeranej dobe trvania služobného pomeru, a na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov mu bola do doby zamestnania započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy už zohľadnené v dávke z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov, suma starobného dôchodku za znížila podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky (31 rokov).

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého odporkyňa rozhodla v prejednávanej právnej veci v súlade so zákonom, keď na rozhodnutie vo veci aplikovala aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15. augusta 2012, ktorý bol uverejnený v stanovisku Najvyššieho súdu SR a súdov SR č. 6/2013 pod č. 83 a zhodne v rozsudku sp. zn. 9So/138/2011 zo dňa 22. augusta 2012.

Krajský súd dôsledne skúmal postup, ktorý predchádzal vydaniu preskúvaného rozhodnutia a samotnú jeho zákonnosť. Odvolací súd nemohol prisvedčiť tvrdeniam odvolateľa, týkajúcim sa nesprávneho výpočtu sumy starobného dôchodku z dôvodu, že bývalý zamestnávateľ navrhovateľa Ministerstvo vnútra SR do roku 2002 odvádzalo poisťné v stanovenej výške do Sociálnej poisťovne.

Tak, ako je to už konštatované, navrhovateľ vykonával službu policajta 31 rokov a 23 dní, v rozsahu zakladajúcom jeho nárok na výsluhový dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, ktorý od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení má charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia. Až do 30. júna 2003 boli policajti zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) bez obmedzenia, (§6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení). Po tomto dátume sa policajtom v zmysle § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto vykonávali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok.

Počnúc 1. júlom 2003 sú na dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 2 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. zúčastnení príslušníci Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníci („policajt“) , príslušníci ozbrojených síl („profesionálny vojak“), ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách („vojak prípravnej služby“) a ktorým za výkon profesionálnej služby nevznikne nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu („výsluhový dôchodok“) alebo invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu („invalidný výsluhový dôchodok“). Zákonom č. 222/2003 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. júla 2003 do zákona č. 100/1988 Zb. vložené ustanovenie §173i a súčasne ním bolo novelizované aj ustanovenie § 21 ods. 3.

Zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení). Zámerom zákonodarcu nebolo odňať policajtom starobné dôchodky, pre nárok na ktoré splnili podmienky vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia úplne, ale iba v tej časti, ktorá zodpovedá dobe trvania služobného pomeru zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok. Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok ako dávku

považovanú za starobný dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až do dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení.

Zákon o sociálnom poistení nadobudol účinnosť 1. januára 2004.

Podľa názoru odvolacieho súdu preto zápočet doby výkonu služby policajta rozsahu, ktorý založil navrhovateľovi nárok na výsluhový dôchodok, nie je možné hodnotiť pre výšku starobného dôchodku navrhovateľa zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jej vylúčenie v uvedenom rozsahu (31 rokov) je v súlade s § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení

Vzhľadom na uvedené odvolací súd odvolaniu navrhovateľa nevyhovel a vecne správny rozsudok súdu prvého stupňa podľa §250ja ods.3 v spojení s § 219 ods.1,2 a s § 246c ods.1 OSP potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a s § 246c ods.1 OSP), lebo navrhovateľ v odvolacom konaní úspešný nebol.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.